

JOAN GELABERT I MAS
Professor de Secundària

Currículum
propi
per a les
Illes Balears

Quatre mots sobre el currículum de l'àrea de llengua catalana i literatura a l'ESO

em demanen que faci alguns comentaris sobre el currículum de l'àrea de Llengua Catalana i Literatura a l'etapa de l'Educació Secundària Obligatòria. El fet de no haver treballat, encara, dins aquesta etapa em disculparà, supòs, dels errors en què puguí caure en els meus comentaris, alhora que m'impedirà, però, una visió contrastada i directa pel fet de no haver-la experimentada com a docent.

I el meu primer comentari va en un sentit ja prou debatut, però que cal recordar un cop i un altre. El projecte curricular de centre, via PLC, fet aquí i des d'aquí, no pot deixar de marcar el paper que la llengua pròpia de la nostra terra, la llengua catalana, ha de jugar en aquest procés d'aprenentatge, des d'una perspectiva globalitzadora. Igualment, el marc geogràfic, històric, cultural, etc., propi, eix vertebrador d'aquest procés educatiu i base de coneixements més extensos, ha de quedar també definit en el PEC. Si aquest punt de partida no s'acompleix i no queda prou explicitat, el ressò i la força del currículum de l'àrea de Llengua Catalana i Literatura, serien molt discutibles i poc operatius.

Aclarit això —i tem molt que aquí es perdran gran batalles—, passem al currículum específic de la nostra àrea. I un altre cop convé matisar un aspecte que s'oblida massa vegades i que des d'altres àrees es defuig o s'ignora. El desenvolupament de determinades habilitats lingüístiques (comprensió oral, comprensió lectora, expressió de missatges orals i re-

dacció de missatges escrits) no és una cosa exclusiva de la nostra àrea, sinó que afecta tot el professorat, ja que des de totes les àrees es plantegen capacitats de comprensió i expressió. Sí que cal assumir la coordinació, des de la nostra àrea, de l'aprenentatge d'aquestes habilitats, però mai en sentit exclusivista.

També és necessari —per un elemental sentit de racionalitat i practicitat— establir una estreta col·laboració amb el professorat de l'àrea de Llengua Castellana i Literatura, tot i recordant el que marca la norma legislativa: en acabar l'ensenyament obligatori, els al·lots i les al·lotes han de tenir un ple domini d'ambdues llengües, però matisant que els objectius de l'àrea de Llengua Castellana no poden ser idèntics als que es proposarien en una zona monolingüe castellana. Aquesta col·laboració necessària evitaria repeticions, afavoriria la transferència d'aprenentatges d'una matèria a una altra, unificaria terminologia, etc. Aquesta relació s'hauria de fer extensible a altres àrees que tinguin com a objectiu l'ensenyament d'alguna llengua.

Entrant dins el currículum oficial publicat, cal fer esment especial a la presència de l'apartat dedicat a la llengua oral. Una llengua com la nostra, necessitada sobretot de catalanoparlants efectius, per sobre de catalanoescriptors, ha d'incidir en l'assoliment d'aquest aspecte. Ja dins els objectius generals es parla de comprendre i expressar-se oralment amb coherència i correcció al mateix nivell d'exigència que la llengua es-

crita. I lligat amb aquest aspecte caldria remarcar, emfasitzar i valorar dins el projecte educatiu de centre les actituds que contribueixin a fer normal l'ús oral de la llengua en tots els àmbits de la vida acadèmica i la seva projecció a l'exterior.

Voldria, també, referir-me al caràcter obert que tota programació ha de tenir a l'hora de poder enfocar l'assoliment dels objectius programats. La realitat, la trista realitat, de l'alumnat que inicia els estudis de la secundària obligatòria quant al coneixement i a l'ús de la llengua catalana ens obliga —si volem ser coherents amb el nostre caràcter pedagògic— a utilitzar fins als límits que calguin els recursos que assegurin la consecució d'aquests objectius. La flexibilització de grups, els desdoblaments, l'atenció individual, etc., premisses reivindicades per la filosofia de la reforma topen, massa sovint (i aquí sí que m'he de remetre a l'experiència d'altri), amb la poca disposició de l'administració —sigui la del centre mateix o de la inspecció— per poder-se dur a terme.

Ja he dit al començament de l'article que la meua experiència «reformista» era nul·la i no per cap actitud escapista o recelosa. Som dels convençuts de la necessitat de la reforma, encara que sí que he de confessar que em fa una mica de por l'excessiva formalització —llegiu burocratització— que la seva implantació suposa. Ja sé que la coherència implica fixar clarament la part flaca de la major part de la gent que es dedica a l'ensenyament, però un excés